بە ئایین کردنی سروشت لە شیعری “دیمەنێکی بەهار”ی گۆران دا.. نووسینی/ عەتا قەرەداخی

گۆران ئەو شاعیرەیە کە قسەی زۆری لە بارەوە کراوە، بەڵام کاری جدی و پەیوەست بە ئەزموونی شیعری ئەم شاعیرە لەچاو ئەو هەموو قسەیەی کە کراوەو لەچاو ئاستی داهینانی ئەودا کەمە، هەروەك پێشتریش لەو کتێبەمانەدا کە لەسەر شیعری گۆران بە چاپمان گەیاندووە لەوە دواوین هەر قسەکردنێك لە دەرەوەی بەرهەمەکانی گۆران و دوور لە شیکردنەوەی بنیادی دەقەکانی نەك هەر خزمەتی ئەم شاعیرە ناکات بەڵکو دەبێتە ناهەقی لێکردنیشی، کە بە داخەوە زۆربەی ئەو قسانەی لە بارەی ئەم شاعیرەوە دەکرێن بە ناوی دڵسۆزی بۆی و نزیکی لێیەوە دەچنە سنووری ناهەقی ئەدەبییەوە، ئەویش لەبەر دوو هۆ، یەکەمیان ئەوەیە کە زۆربەی ئەو نووسینانەی دەربارەی گۆران بڵاوکراونەتەوە بە تایبەتی نووسینەکانی نەوەکانی پێشوو جگە لە نووسینی ئینشا هیچی تر نین، دووەمیان زۆرێك لەوانەی قسە لەسەر گۆران دەکەن خۆیان بە میراتگری گۆران دەزانن، گوایە لەبەرئەوەی خۆیان بە هەڵگری هەمان ئایدیۆلۆژیای سیاسی گۆران دادەنێن و پێیان وایە گەورەیی گۆران لەبەرئەوەیە کە هەڵگری ئایدیۆلۆژیای کۆمۆنیستی بووە. بەهەرحاڵ لێرەدا مەسەلەکە هیچ پەیوەندییەکی نییە بەو ئایدیۆلۆیایەوە، بەڵام ئەوەی ڕاستییەکی حاشا هەڵنەگرە ئەوەیە گۆران شاعیری سروشت و ئافرەت و جوانییەو هەموو ئەو شیعرانەی گۆران کە لە ژێر کاریگەری ئایدیۆلۆژی حیزبی شیوعیدا نووسیونی کە زۆریس نین، یان باسی کورد و کوردایەتی دەکەن لە ڕووی هونەری و شیعریەت و چەمکی شیعرەوە لەچاو ئاستی باڵای داهێنانی هونەری ئەودا بەهایەکی ئەوتۆیان نییە و لە بەرهەمە لاوازەکانی گۆرانن. گۆران لە لایەکی تریشەوە لە لایەن لوتکەی خوێندەواری باڵی خۆ بە نەتەوەیی زان چ لە ناو پارتی و چ دواتریش کاژیک ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ دژایەتی کراوە، بەڵام هەموو ئەو دژایەتییانەو هەموو پەسن و پیاهەڵدانی دەستەکانیشی هیچ ڕۆڵ و کاریگەرییەکیان لەسەر داهێنانی بەرزو باڵای ئەم شاعیرە گەورەیەی ئێمە نەبووە.

توێژەرو ڕەخنەگری خاوەن ڕۆشنبیری و خاوەن جیهانبینی لە ناوەندی ڕۆشنبیری ئێمەدا ئەوانەن کە بەرهەمە داهێنراوەکانی ئەم شاعیرە لە دەقە مردووە سیاسیەکانی جیادەکەنەوە، کاتێ گۆران شیعری سیاسی و

کوردایەتی و شیعر لەژێر کاریگەری ئایدیۆلۆژیادا دەنووسێت دادەبەزێت بۆ ڕیزی ئەو چەندەها نووسەرەی کە بە سادەیی لەو بوارەدا دەنووسن، بەڵام کاتێ دەگەڕێتەوە بۆ دواندنی سروشت و ئافرەت و جوانی و نهێنییەکانی ناخی مرۆڤ و گەردوون ئەوا دەبێتە ئەو شاعیرەی کە پێی دەڵێن خاوەنی ئەزموون کە ئەویش بە ئەزموونی گۆران بەناوبانگە. هەر لێرەوە هەوڵدەدەین خوێندنەوەیەکی یەکێك لەو شیعرانەی گۆران بکەین کە پەیوەندی ئەم شاعیرە بە سروشتەوە بەرجەستە دەکات، پەیوەندییەك کە لە سنووری چەمکی ئەنتۆلۆژیای نێوان سروشت و مرۆڤدا خۆی دەبینێتەوە بەو مەبەستەی کە مرۆڤ دەبێتەوە بە بەشێك لەو پێکهاتەیەی کە تیایدا دەشێت پێناسەی ڕووت بوونەوەو داماڵین لە هەموو ئاسەوارەکانی ژیانی بکات و لەوێدا وەکو ئەسڵ ئەم بوونەوەرە دەربکەوێت کە سەروەری گەردوونە و لە هەوڵی کۆنترۆڵکردنی هەموو یاساو نهێنییەکانی جوڵەی ئەم گەردوونەدایە. ئەو شیعرەش “دیمەنێکی بەهار”ە.

دەقی شیعرەکە:

ئەم لا یەك پەڵە، ئەولا یەك پەڵە: هەوری ڕەنگاو ڕەنگ؛
لە ناوەڕاستا: بە دەم ئاسۆوە ڕۆژی شۆخ و شەنگ!
سەوزە گیا پاراو، گوڵ و گوڵاڵە مەستی ڕەنگ و بۆ،
درەخت تازە شین، سەر لق ڕازاوەی گوڵ، گەڵا، چرۆ..
سەرتاپای چیمەن دەرئەدا چین چین مرواریی ئاونگ،
چەشنی تارای سەوز ئەدرەوشێتەوە، لێی ئەتکێ پرشنگ
نەسیمی بۆن خۆش، کزەبای فێنك، وەك نەوای ئیلهام
سەمای میوانیی پەریی گهبیعەت دێنێتە ئەنجام!
قاسپە قاسپی کەو، نەغمەی چۆلەکەو بلبلی دەنگ خۆش
پیاڵەی نەشئە حەتتا بە ڕۆحی بەردیش ئەکا نۆش!
وەك بگری بەکوڵ دنیای سەرمەستی قاقای پێکەنین
لە هەموو عاستێ فرمێسکی کانیی گەرمی هەڵقوڵین!
* * *
مەلی سەربنچك، پەل و پۆ ڕەنگین! خۆ من هەڵۆ نیم،
لێم مەفڕن جووت جووت، مەترسن ئاخر پێتان بڵێم چیم:
منیش وەك ئێوە لە دنیای گەورە گەردێکم بچووك
حەتتا ناشتوانم بفڕم، بخوێنم، بە باڵ بە دەنووك!
بەڵام وەك ئێوە لە دڵما ئەگرێت مەیلی سەربەستی،
ئەمەش ئایینم وەك ئایینتانە: هەردە پەرستی!..

گۆران وێنەیەکی گشتی سروشت و توخمە پێکهێنەرەکانیمان بۆ بەرجەستە دەکات، ئەو توخمانەی کە دەشێ بە تەنیا هەریەکە جوانیەك ببەخشن و

هەموویشیان پێکەوە هارمۆنیای سروشت پێکبهێنن. سەرەتا لە بەشە بچووکەکانەوە دەست دەکات بە وێنەگرتن و بۆ ئەو مەبەستەش شوێن دیاری دەکات ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت کە بنەمای سەرەکی بەلای ئەوەوە شوێنە و هیچ شتێك لە دەرەوەی شوێن شوناسی نییە کە بێگومان مانا بەرهەم هێنانیش تەنیا لە سنوری بە دەست هێنانی شوناسدا دەگاتە ئەنجام، بەم پێیە گۆران دەیەوێت سەرجەم ڕەگەزەکانی سروشت بە جۆرێك لە مانا بارگاوی بکات هەتا هەموو پێکەوە لە بەرهەم هێنانی هارمۆنیای سروشتدا بەشداری بکەن کە ئەو مانایەی لە پشتی ئەو هارمۆنیاوە ڕاوەستاوە بریتییە لە زەمینەی ئامادەکراو بۆ پێکەوە ژیان و پێکەوە کارکردن و پێکەوە گونجاندنی سەرجەم ڕەگەزەکانی گەردوون تەنانەت ڕەگەزە دژو ناکۆکەکانیش. ئەمەش ئەوەمان بۆ ئاشکرا دەکات کە گەردوون خۆی زەمینەی پێکەوە گونجاندنە بەڵام ئەوەی ئەو زەمینەی شێواندووە ئێمەی مرۆڤین، واتە مرۆڤ لە ئەنجامی ژیان و جوڵەو کارکردنیدا لەناو سروشتدا ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ هەوڵی شێواندنی هارمۆنیای سروشتی داوە، خۆ ئەگەر نەیشی توانیبێت شێواندن لە گەوهەری هارمۆنیای سروشتدا دروست بکات ئەوا توانیوویەتی خۆی وەکو هێزێکی تێکدەرو خۆکوژ بە وێرانکردنی خۆی بەشێك لە خاسێتی ئەو هارمۆنیایەی سروشت تەڵخ بکات، یان جوانیەکەی دەشێوێنێت.

گۆران لە بەرجەستەکردنی وێنەی سروشتدا لە دوورترین وێنە لە خۆیەوە دەست پێدەکات، کە ئەویش ڕەگەزە نازیندووەکانن، لەوێوە دێتە خوارەوە بۆ وێنە نزیکەکان و نیمچە زیندووەکان کە ڕووەکن، پاشان زیاتر وێنەکان نزیك دەکاتەوەو دەگات بە زیندەوەران، کە لێرەدا مەل و باڵندەکان دەدوێنێت و ئەنجامیش دەیەوێت پەیوەندی نزیکی خۆی لێیانەوە ئاشکرا بکات. مەودای ڕوانینی گۆران سەرەتا لە دوورترین خاڵەوە دەست پێدەکات کە لە سنووری وەسفکردندا دەکەوێتە دواندن، بەڵام لەگەڵ نزیك بوونەوەدا وەسفکردن دەگۆڕێت بۆ ئاخاوتن بۆ کەسی دووەم، ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت کە پەیوەندی گۆران لەگەڵ ئەو ڕەگەزانەی کە لە سەرەتای شیعرەکەوە وەسفیان دەکات پەیوەندی ئەمی مرۆڤ و ئەو سروشتە کە تاکو ئەو چرکەساتە پەیڤین لە نێوانیاندا نەگەیشتۆتە ئاستی ڕاستەوخۆ ئەمەش ئەو مانایە هەڵدەگرێت کە لەو ئاستەدا مرۆڤ لە بەرامبەر سروشتدا هێشتا بچوکە با خۆزگەی دەسەڵاتکردنیشی بەسەر ئەو سروشتەدا هەبێت، بە واتا گۆران وەکو نوێنەری ئێمەی مرۆڤ بە جۆرێك لە دەرەوەڕا وەسفی سروشت و ڕەگەزەکانی دەکات لە بەشی یەکەمی شیعرەکەدا وەکو ئەوەی کە سروشت ئامادەی گوێگرتن نەبێت لەم، ئەمەش نایەکسانی نێوان ئێمەی مرۆڤ و سروشتی خاوێن و پڕ لە نهێنی ئاشکرا نەکراو دەردەخات.

لە دوو دێڕی یەكەمدا گۆران وەسفی ئاسمان و هەورو ڕۆژ دەكات، وێنەیەكی بەرجەستەكراوی وەهامان پێشكەش دەكات كە دەشێ ئەو وێنەیەی ئەو كێشاویەتی لە خودی ئەو ڕەگەزانەی سروشت جوانتر بن، دیمەنی پەڵە هەورەكانمان بە ڕەنگاو ڕەنگی نیشان دەدات و خاسێتی ئافرەتیش دەبەخشێتە ڕۆژ كاتێ دەڵێت "بە دەم ئاسۆوە ڕۆژی شۆخ و شەنگ". لێرەدا ئەو پرسیارە سەرهەڵدەدات ئایا سروشت و توخمەكانی لە جوانیدا دەبنە وێنەی باڵا هەتا شتەكانی تر لە جوانیدا بەو بەراورد یان لێكچواندن بكرێن، یان بە پێچەوانەوە ئافرەت دەبێتە نموونەی باڵا لە جوانیدا و ڕەگەزەكانی سروشت بەو بەراورد یان لێكچواندن دەكات؟

یەكەم دوو دێڕی ئەم شیعرە بەرجەستەی وێنەیەك دەكات كە ئەمی شاعیر دەستی پێی ناگات و تەنیا لەسەر بنەمای هەستی بینین ئەو وێنەیە دەكێشێت، بەڵام ڕاستەوخۆ لە بەرامبەر وێنەیەكی جواندا ڕامان دەوەستێنێت تابلۆیەك لە سروشت، لێرەوە گۆران جۆرێك لە بوونی پەیوەندی لە نێوان ئێمەو سروشتدا دروست دەكات ئەویش لە ڕێگای بەرهەم هێنانی جوانییەوە، واتە جوانی دەكاتە هۆكارێك بۆ پەیوەستبوون و پەیگری ئێمە بۆ سروشت، لە هەمان كاتدا ئەو ڕووە شاراوەی ئێمەش وەكو مرۆڤ دەردەخات كە بە خۆڕسكی جوانی پەرستین، لە وەسفكردنی سروشتدا بەو شێوە سەرنج ڕاكێشە گۆران دەیەوێت بەهای ڕاستەقینەی سروشت دەربخات یان لەژێر ئەو پەردە تەڵخە دەریبهێنێت كە ژیانی هاوچەرخ داویەتی بەسەر سروشتدا. بە واتایەكی تر گۆران لە وەسفكردنی سروشتدا دەیەوێت بەهای ڕاستەقینەی سروشت بۆ خودی سروشت بگێڕێتەوە.

لە دوو دێڕی دووەمدا، گۆران لە ئاسمانەوە دەگوازێتەوە بۆ سەر زەوی و وێنەی ڕەگەزەكانی سروشت لەسەر زەوی دەكێشێت. كە ئەم وێنەیان تەنیا وێنەیەكی بینراو نییە لە سنووری خەیاڵ یان بینینی ئاسایدا بەڵكو وێنەیەكی مادی بەرجەستەكراوە. لە بەرجەستەكردنی ئەم وێنەیاندا شاعیر تەنیا شوێنمان پێ ناناسێنێت بەڵكو كاتیشمان پێ دەناسێنێت كە لە وەسفی سەوزە گیاو گوڵ و گوڵاڵەو درەختی تازە شین بوو، چرۆدا دەردەكەوێت كە كات سەرەتای بەهارە. ئەمەش دەری دەخات كە هەرچۆن شوێن لای گۆران گرنگی تایبەتی خۆیی هەبوە بۆ بەدەستهێنانی شوناس و مانا، بە هەمان شێوە كاتیش گرنگی خۆیی هەیە و لەهەر كاتێك یان وەرزێكدا سروشت و ڕەگەزەكانی لە هارمۆنیای خۆیاندا جۆرە جوانییەك بەرهەم دێنن و ئەو جوانییەش پاڵنەری سەرەكییە بۆ جوڵاندنی مرۆڤ بە ئاڕاستەی گەڕانەوە بۆ ناو سروشت.

گۆران لە دوو دێڕی سێیەم و چوارەمدا زیاتر وەسفی ڕەگەزەكانی سروشت دەكات و كۆمەڵێ خاسێتی وەها بەهاداریان پێ دەبەخشێت كە

سەرباری جوانییەکەیان بەهایەکی ڕۆحیشیان پێ دەبەخشێت و لەو وەسفکردنەی ڕەگەزەکانی سروشتدا ئەو ڕەگەزانە سەرجەم وەکو زیندوو دەخاتە ڕوو کە هەریەکەیان جۆرە چالاکییەکیان هەیە و دەشێ بڵێین کارێك دەکەن کە ئەوەش بەخشینی خاسێتی زیندووییە بەو ڕەگەزانە کاتێ دەڵێت: (چیمەن دەرئەدا چین چین مرواری ئاونگ، لێی ئەتکێ پرشنگ) یان کە دەڵێت (نەسیم سەمای جوانی پەریی تەبیعەت دێنێتە ئەنجام). هەروەك چۆن ئەم ڕەگەزانەی سروشت لە جوڵەی بەردەوامدان و بەرهەم دەهێنن بە مەبەستی جوانکردنی خودی سروشت بە هەمان شێوە بەرهەمەکانیشیان لە بەرجەستەکردنی ئێستاتیکای سروشتدا بەشداری دەکەن، لێرەوە ئەوە ئاشکرا دەبێت هەریەکە لەم ڕەگەزانەی سروشت خاسێتە گشتییەکانی سروشتیان هەیە هەم بۆ بەرهەم هێنانی جوانی، هەم بۆ دروستکردنی هارمۆنیای سروشت. لای گۆران هەریەکە لە ڕەگەزەکانی سروشت ڕۆڵی خۆی دەبینێت لە ڕێکخستنی هارمۆنیای سروشتداو، هەم ئیقاعی جوڵەو گۆڕان و بزواندن لە سروشتدا ڕێك دەخەن ئەویش بە جۆرێکی ئەوتۆ خاسێتی یەکەمین وێنەی باڵای هارمۆنیای هەیەو هەموو ئەو وێنانەی کە لە مێژووی مرۆڤایەتیدا مرۆڤ دروستی کردون و بەرهەمی هێناون سەرجەم جۆرێك لە لاسایی کردنەوەی وێنەی یەکەمن واتە سروشت بە گونجاندنی ڕەنگە جیاوازەکانیەوە لەگەڵ یەکترداو لەوێشەوە بەرهەم هێنانی هارمۆنیای نێوان ڕەگەزە جیاواز و تەنانەت دژەکانیش، کەواتە لێرەوە لە ئاستی قوڵی ئەم دەقەدا ئەوە دەردەکەوێت کەلە سروشتدا هەموو ڕەنگە جیاواز و تەنانەت دژەکانیش پێکەوە دەگونجێن و جوانی سروشت و هارمۆنیای سروشت لە ئەنجامی ئەو کۆبوونەوەی ڕەنگ و توخمە جیاواز و دژەکاندا پێکهاتووە، کە بێگومان جوانی ژیان و جوانی پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان و جوانی مرۆڤیش ئەوکاتە بەرهەم دێت کە ڕەنگ و دەنگ و ڕوانین و بینین و فیکر و ڕەگەزە جیاوازەکان هەموو پێکەوە بتوانن بژین و یەکتری قبوڵ بکەن و لەسەر بنەمای دانان بەو جیاوازییانەدا پێکەوە کاربکەن و هاریکاری بکەن ئەوکاتە گونجاندنی کۆمەڵایەتیو هارمۆنیایی پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان و یەکتر قبوڵکردنی جیاوازەکان دەبێتە خاسێتی دیاری ژیانی مرۆڤ، بە واتا لە پشتی ئەم دەقەوە ئەو ڕوانینە ڕاوەستاوە کە گونجاندنی ڕەگەزەکانی سروشت و پێکەوە کارکردنیان و دروستبوونی هارمۆنیای سروشت دەشێ ببێتە نموونە بۆ پێکەوە گونجاندنی مرۆڤ پێکەوە سەرباری جیاوازییەکان لەو گونجاندن و پێکەوە ژیانەدا مرۆڤ و ژیان بەهای قوڵتریان دەبێت و بگرە کارێکی لەم جۆرە بەخشینەوەی بەهایە بە خودی مرۆڤ و بە ژیان. گۆران هەر ئەوە نییە وەکو شاعیرێکی ڕۆمانسی ڕۆژئاوایی لە ئەنجامی بێزار بوونیدا لە ژیانی ئاڵۆزی

شارو فشاری سەختی ئەو ژیانەوە بگەڕێتەوە بۆ نێو ئامێزی سروشت و لەوێشدا هەم هەست بە ئازادی خۆی بکات، هەم سروشت بکات بە جێگای حەوانەوەو ئاسودە بوونی، بەڵکو لە گەڕانەوەی بۆ سروشتدا دەیەوێت وێنەیەکی دیاری ئاسایی دوور لە دەسەڵاتی مرۆڤ بۆ سروشت بگرێت و پێشکەشی بکات و بڵێت ئەمە سروشتە بەم جوانیو گونجاندن و هارمۆنیایەوە. ئایا ناشێت خودی مرۆڤیش هاوشێوەی گونجاندن و یەکتر قبوڵکردنی ڕەنگەکانی سروشت ئەوانیش پێکەوە بگونجێن و یەکتر قبوڵ بکەن؟

لە دەستپێکی ئەم شیعرەدا گۆران وێنەی بەرجەستەکراوی ئاسمان و هەورو ڕۆژ پێشکەش دەکات، واتە وێنەی مەودایەك لە دەرەوەی دەست پێگەیشتنی خۆی، واتە وێنەیەك پێشکەش دەکات کە تەنیا لە سنووری بینراودایە. لە دوای دوو نیوە دێڕی یەکەم وێنەی بەرجەستەکراو لەو ڕەگەزانە پێشکەش دەکات کە دەشێ خۆی دەستیی پێیان بگات یان لە نزیکەوە هەستیان پێ بکات، لە دوای هەشت نیوە دێڕی یەکەمەوە وێنەی بەرجەستەکراو لە ڕەگەزە زیندووەکانی سروشت پێشکەش دەکات وەکو (کەو، چۆلەکە، بولبول..) کە هەریەکەش سەرباری جوانی خۆیان، بە بەرهەمەکانیانەوە بەشداری دەکەن لە بەرهەم هێنانی جوانییەکی بیستراودا کە ئەویش دەنگ و ئاوازی ئەم باڵندانەیە، کە ئەو دەنگ و ئاوازەش هەم دەبنە بەشێك لە ئیقاعی قەشەنگ و سەرنج ڕاکێشی سروشت، هەم دەور دەبینن لە ڕاهێنانی ڕەگەزەکانی تری سروشتدا بۆ پەسەندکردنی دەنگ و ڕەنگ و ئیقاعەکانی تر، بە جۆرێك ئەم ئاوازو ئیقاعە دڵگیرانە هەموو عەقڵە بەستەڵەکییەکان و هەموو ڕوانینە تەنگە نەفەسەکان بۆ قبوڵکردنی ئەوانی تر ڕادەهێنن. ئەو ئاوازەی کە ئەم باڵندانە دروستی دەکەن تێکەڵ بە ئیقاعی سروشت دەبێت و ڕۆحی بەردیش بۆ نۆشکردنی پیاڵەی نەشئە ئامادە دەکات، یان بە شێوەیەکی تر ئەو ئاواز و ئیقاعانە تەنانەت ڕۆحی بەردیش دەجوڵێنن و ڕادەهێنن، بە مانایەکی تر زمانی ئەم توخمە زیندوانەی ناو سروشت بە جۆرێك کاریگەرن کە هەموو ئەو توخم و ڕەگەزانەشی کە هێندە ڕەقن لە بەردەم هیچ هێزێکدا ناچەمێنەوە ئاوازی جۆراوجۆری توخمە زیندووەکانی نێو سروشت دەیان جوڵێنێ و..

گۆران خاسێتی زیندو یان مرۆیی دەبەخشێتە توخمەکانی سروشت "ڕۆحی بەرد ئەکا نۆش، دنیا بە کوڵ بگری، دنیای سەرمەستی قاقای پێکەنین، فرمێسکی کانی،.." ئەمەش ئەو لێکدانەوەیە هەڵدەگرێت کە گۆران توخمەکانی سروشت بە گرنگ و پڕ بەها سەیر دەکات، بە هەمان شێوەی مرۆڤ، لە کاتێکدا لە چەند سەدەی ڕابردوودا لە عەقڵی ڕۆژئاوادا مرۆڤ بووەتە سەنتەری بەها پێدان و لێکدانەوەو لە ئەزموونی شیعری ڕۆمانسی ئەوروپاشدا خودی تاکەکەس کە خودی شاعیرە بووەتە ناوەندی

گرنگی پێدان، لە ئەزموونی ڕۆمانسیەتی گۆراندا سروشت یەکەمین ناوەندی گرنگی پێدانە، ڕاستە یەکێك لە خاسێتە دیارەکانی قۆناغی ڕۆمانسیەت گرنگیدانە بە سروشت و گەڕانەوەیە بۆ ئامێزی سروشتی خاوێن و هێواری دوور لە ئاژاوەو فشاری پەیوەندییەکانی شار، بەڵام لەبەرئەوەی ڕۆمانسیەتی گۆران، ڕۆمانسیەتی گواستراوەیە لە کەلتوری دەرەوەی نێو پانتایی کەلتورو ژیان و مێژووی کوردەوەو دەرئەنجامی پەرەسەندنی کۆمەڵایەتی و دروستبوونی شارو پەیوەندییەکانی شار نییە.. بۆیە ناشێت دەقاو وای لێکبدەینەوە کە ڕۆمانسیەتی گۆران هەمان ڕۆمانسیەتی ئینگلیزی و فەرەنسییە، یان ڕۆمانسێتێکە تایبەت بە گۆران بە خۆر ڕۆمانسیەتی گۆران لە بەشداری کردنی خاسێتە گشتییەکانی ڕۆمانسیەتی ڕۆژئاواو تایبەتمەندی ئێمە پێکهاتووە.

گۆران لە گەڕانەوەیدا بۆ نێو سروشت، نایەوێت بە تەواوی لە ئامێزی سروشتدا خۆی حەشار بدات، واتە سروشت بە تەنیا زەمینەیەك نییە بۆ خۆ حەشاردان و دفن بوون، بە مەبەستی گەیشتن بە حەوانەوەو هێوری. بەڵکو سروشت و گەڕانەوە بۆ سروشت لە ئاستی یەکەمدا بە مەبەستی گەڕانەوەیە بۆ بەدەستهێنانەوەی ئەو بەها ئێستاتیکایانەی کە لە دەستی چووە، گەڕانەوەیە بۆ نێو سروشت بە مەبەستی گەیشتنەوە بە زەمینەیەك کە خاوەنی هارمۆنیای چەسپاوی خۆیەتی، ئەو بەها جوانانەی کە ئەو هارمۆنیایە بەرهەمی دێنێت تیایدا لە دەست نەچووە. ئەو پێی وایە لە دنیای سەرمەستی قاقای پێکەنیندا لە هەموو ئاستێکیدا بە شێوەیەکی سیستاماتیکانە فرمێسك (کانی) هەڵدەقوڵێ، گۆران لە گەڕانەوەیدا بۆ سروشت دەگەڕێتەوە بۆ ئامێزی ئەو زەمینەیەی کە بەو جۆرە سیستاماتیکانە ڕێکخراوە، چونکە پێی وایە کە جوانی تەنیا لەو ڕێکخستنەوە بەرهەم دێت و حەوانەوەش لە بوونی هارمۆنیای ئەو ڕێکخستنەدا دەستەبەر دەبێت و چێژی ئێستاتیکیش دیسان لە بارێکی وەها ڕێکخراوو هێورو هێمندا بەهای خۆی دەبێت، بە واتا گەڕانەوەی گۆران بۆ سروشت ڕاکردنی تاکە کەسی هەستیار نییە لە دەست فشار و زەبرو ئاڵۆزییەکانی شارو لە دەست تێکچوونی هارمۆنیای ژیان و هێمنی لەنێو شارداو لە سایەی پەیوەندییە ئاڵۆزەکانی کۆمەڵگای پیشەسازیدا کە زەمینەیەك بۆ هێوری و جوانی و چێژی جوانی نامێنێتەوە، بەڵکو گەڕانەوەی کەسێکی هەستیارە بۆ نێو سروشت بە مەبەستی گەیشتنەوە بە چرکە ساتێك کە تیایدا هەست بە چێژ و بەها ئێستاتیکییەکانی بوون و ژیان بکات.

گۆران لەو گەڕانەوەیدا بەشێك لە توخمەکانی سروشت وەسف دەکات و لەو وەسفکردنەشدا لە لایەك جوانی ئەو توخمانەو هەموو سروشت بەوانیشەوە دەردەخات، لە لایەکی تر خاسێتەکانی مرۆڤ بەو توخمانە

دەبەخشێت بە مەبەستی زەمینە خۆش کردن بۆ لێدواندنیان بەو هیوایەی لە ئاستێکی وەها قەشەنگ و پڕ بەهادا پێشکەشیان بکات کە بیانکاتە هاوشانی مرۆڤ ئەو بوونەوەرەی کە سەرجەم پەیامە ئاینی و زەمینییەکان و سەرجەم بیرو بڕوا دیارەکان پێیان وایە مرۆڤ دەبێ سەروەری ئەم گەردونەو جێگری خودا بێت لەسەر ئەم زەوییە، ئەوەش بۆ ئەوە دەکات کە سروشت بە شایەنی ئەوە بزانێت کە نەك هەر خۆی بۆی بگەڕێتەوە بەڵکو بانگەشەی گەڕانەوەی گشتی بکات بۆ ئامێزی سروشت.

گۆران لە قۆناغی یەکەمدا هەرچۆن وەسفی ڕەگەزەکانی سروشت دەکات بە هەور و ڕۆژ و سەوزەگیاو گوڵ و درەختەوە.. بە هەمان شێوەش وەسفی ڕەگەزە زیندووەکانی دەکات بە تایبەتی باڵندەکان، بەڵام لە قۆناغی دووەمدا لەگەڵ باڵندەکان دەکەوێتە گفتوگۆ و ڕاستەوخۆ لەگەڵیان دەدوێت، لەو گفتوگۆیەشدا بە مەبەستی دروستکردنی جۆرێك لە پەیوەندی لەگەڵ ئەو باڵندانەدا پاکانە بۆ ناسنامەی خۆی دەکات، دەیەوێت پەردە لە ڕووی خۆی لادات و ئەو سیما دزێوەش بڕەوێنێتەوە کە ئەمی وەکو دڕندە ناساندووە یان پێشکەش کردووە.

مەلی سەر بنچك، پەل و پڕ ڕەنگین! خۆمن هەڵۆنیم
لێم مەفڕن جووت جووت، مەترسن ئاخر پێتان بڵێم چیم:

ڕاستەوخۆ شاعیر پێمان دەڵێت ناسنامەی مرۆڤ لە ڕوانگەی تێڕوانینی زیندەوەرانی ترەوە ناسنامەیەکی دزێوەو سەرجەم وەکو جۆرێك لە دڕندە سەیری مرۆڤ دەکەن، گۆران دەیەوێت ئەوە ئاشکرا بکات کە زیندەوەران بە چ چاوێك سەیری مرۆڤ دەکەن. لە ئەنجامی تێگەیشتن لەو ڕوانینەی زیندەوەران بۆ مرۆڤ، گۆران پاکانە بۆ خۆی دەکات بەوەی کە ئەم دڕندە نییە، ئەم پاکانە کردنەش پاکانەیە بۆ هەموو مرۆڤ بەوەی کە شایانی ئەوە نییە وەکو دڕندە سەیری بکرێت. لە پشتی ئەم پاکانە کردنەوە گۆران دەیەوێت پێمان بڵێت لەم گەردونەدا دەبێ دۆستایەتی و لەگەڵ یەکتر گونجاندن هەبێت، ناشێت توخمێك باڵادەست بێت و ئەوانی تر لەناوببات، چونکە هارمۆنیای سروشت لەو لەگەڵ یەکترگونجاندنەی توخمە جۆراوجۆرەکانی سروشت خۆیەوە بەرهەم دێت.

کە لەوێڕا تەنیا غەریزەی دەسەڵاتکردن بوونی هەیە.. هەرچەندە ئەو غەریزەیە یەکەم هۆکارە بۆ هەوڵدانی دەسەڵاتکردن بەسەر ئەوانی تردا، کە لەو هەوڵەشدا دوو لایەن، دوو جەمسەر دەردەکەون، دەسەڵاتکەر و دەسەڵات بەسەردا کراو، جەلاد و قوربانی، دڕندە و نێچیر. مرۆڤ لە ئەنجامی باڵادەست بوونیدا لە ڕوانگەی زیندەوەرانی ترەوە بۆتە دڕندە، هەر بەو پێیەش ئەوەی کە دەوری بینیووە لە شێواندنی هارمۆنیای سروشتدا مرۆڤە. گۆران دەیەوێت بە باڵندەکان بڵێت منی مرۆڤ هەڵۆ نیم، دڕندە نیم، من دەگەڕێمەوە بۆ لای ئێوە، بۆ ئامێزی سروشت، بەو هیوایەی بگەڕێمەوە بۆ ئەسڵی خۆم و خۆم لە

غەریزەی دەسەڵات و غەریزەی ئاژەڵی وێرانکردن ڕووت بکەمەوە. دەمەوێت ببمەوە بە یەکێك لە ڕەگەزە بەرهەم هێنەرەکانی جوانی و ئێستاتیکای سروشت و هارمۆنیای سروشت نەك بکوژی جوانی و شێوێنەری هارمۆنیای سروشت.

گۆران باڵندەکان دەدوێنێت و داوایان لێدەکات کە گوێی لێ بگرن هەتا شوناسی خۆیان بۆ ئاشکرا بکات. لە پشتی ئەم داواکردنەوە ئەوە ئاشکرا دەبێت کە ڕەگەزە زیندووەکانی سروشت بە چاوی دۆست سەیری مرۆڤ ناکەن چونکە وەکو هێزێکی سامناك دەڕواننە مرۆڤ، هێزێك کە لە هەوڵی تێکشکاندن و لەنێوبردنی هەموو ئەواندایە لە پێناوی بوونی خۆیدا، ئەم هەڵوێستەی مرۆڤ، مرۆڤ لە دیدی ڕەگەزە زیندووەکانی تری سروشتەوە، بە تایبەتی ئەو ڕەگەزانەی کە زیندون و مرۆڤ ماڵی نەکردون، وەکو دوژمن دەخاتەڕوو. گۆران کاتێ دەکەوێتە گفتوگۆ لەگەڵ ئەو ڕەگەزانەدا دەیەوێت ئەو بۆچوونە هەڵبووەشێنێتەوە، بەڵام بە ئاشکرا دەردەکەوێت ئەوەی دەدوێت گۆرانە، ئەوانی زیندەوەر (مەلەکان) نەك لەگەڵ ئەم نادوێن، بەڵکو لێیشی دووردەکەونەوە. ئەمەش ئەوە نیشان دەدات کە مەلەکان ئامادەیی گفتوگۆیان لەگەڵ ئەمی مرۆڤدا نییە، ئەویش لەبەر ناسینی گەوهەرو ناسنامەی ئەم زیندەوەرەی کە ناوی مرۆڤە، هەمیشە یاسای دارستان بەرامبەر بە ئەوانی باڵندە و هەموو ڕەگەزە زیندووەکانی تری ئەم گەردوونە پیادە دەکات، بۆ سڵەمینەوە لەوەی کە هەر کارێکی کوشتن و گرتن و دیل کردن و سەربڕین و تەنانەت شێواندن و تێکدانی ڕەگەزە نازیندووەکانی سروشتیش بەشێکە لە تێکدانی هارمۆنیای سروشت و ناشیرین کردنی سروشت و تەڵخ کردنی ئێستاتیکای سروشت، کە هەموو جوانییەکانی تر لە ڕوانینی ئەفلاتونەوە فۆتۆکۆپی جوانی سروشتن و تەنیا ئەو ئەسڵە چونکە ئەوانی تر هەموویان لەوەوە وەرگیراون، کەچی مرۆڤ لە پێناوی دەسەڵاتکردندا ئەو جوانییە دەشێوێنێت.

سەرباری ئەوەی کە باڵندەکان بە چاوی ترسەوە دەڕواننە ئەمی مرۆڤ و پشتی تێدەکەن و بەجێی دەهێڵن، ئەم دەیەوێت زەمینەیەك بۆ گفتوگۆکردن لەگەڵیاندا ئامادە بکات بەو هیوایەی لەو ڕێگایەوە شوناسی خۆی بۆ ئەوان ئاشکرا بکات، ئەویش لەو ڕێگایەوە کە خۆی دەیەوێت نەك لەو ڕێگایەوە کە ئەوان تێی گەیشتوون و دەیبینن. ئەم دەزانێت ئەوان لێی دەترسن، بۆیە بە مەبەستی ڕەواندنەوەی ئەو ترسە داوایان لێدەکات کە ئەوەندە گوێی لێ بگرن هەتا ناسنامە و گەوهەر و ماهیەتی خۆیان بۆ باس بکات.

منیش وەك ئێوە لە دنیای گەورە گەردێکم بچووك
حەتتا ناشتوانم بفڕم، بخوێنم، بە باڵ بە دەنووك
بەڵام وەك ئێوە لە دڵما ئەگرێت مەیلی سەربەستی

ئەمەش ئایینم وەك ئایینتانە: هەردە پەرستی!

گۆران بە مەبەستی دروستکردنی پەیوەندی لەگەڵ باڵندەکان و هەموو ڕەگەزە زیندووەکانی تری سروشتدا ناسنامەی خۆی ئاشکرا دەکات کە ئەمیش گەردێکی بچووکە لەم گەردوونەدا. هەروەك لە ڕێگای لێکچوواندنەوە بە باڵندەکان دەڵێت "منیش وەك ئێوە.. گەردێکم بچووك" بە واتا دەیەوێت جۆرێك لە هاوشێوەیی لە نێوان خۆیی و ئەواندا نیشان بدات ئەویش بە مەبەستی گۆڕینی دیدو ڕوانینی ئەوانی باڵندە کە نوێنەری هەموو ڕەگەزە زیندووەکانی سروشتن بەرامبەر بەمی مرۆڤ کە وەکو دڕندە و تێکدەر و ڕوخێنەری ڕەگەزە زیندووەکانی تری سروشت سەیری دەکەن. گۆران دەیەوێت بگەڕێتەوە بۆ ناو سنووری ئەو سیستەمە ڕێکخراوەی پێشتری سروشت کە ئەم تیایدا ناسنامەی دڕندەیی نەبوو، لێرەشەوە ئەگەر شۆڕبینەوە بۆ ئەو مانایەی لە پشتی ئەم ڕوانینەوە ئەوا دەگەین بەو خاڵەی کە گۆران دەیەوێت بڵێت مرۆڤ کە هێشتا لەنێو سروشتدا بووە، ئەمیش هەمان شێوەی ڕەگەزە زیندووەکانی تری سروشت، ڕەگەزێکی ئاسایی بووە، بەڵام جێگیر بوون و پەرەسەندنی لەژێر کاریگەری فاکتەری غەریزە و دەسەڵات خوازیدا لە زیندەوەرانی تری جیاکردۆتەوە و لە ئەنجامی پەرەسەندنی بەردەوامیشیدا، لە ئەنجامی بوونی عەقڵ و هۆشەوە تا بەرەو پێشەوە چووە زیاتر سیمای دڕندەیی لە ئاستی سروشتدا پێوە دەرکەوتووە، چونکە ئومێدی ئەم ئاشکراکردن و دەسەڵات کردنە بەسەر سروشتدا، بۆ ئەو مەبەستەش دەبێت دەست نەپارێزێت لە داگیرکردنی ئازادی ڕەگەزەکانی تری سروشت، ئەویش لە ڕێگای ڕامکردن و دەستەمۆکردنیانەوە یان لە ڕێگای دەسەڵات بەسەرداکردنیانەوە ئەویش بە تێکشکاندن و شێواندنی باری سروشتیان کە لەوەشدا هەم ئێستاتیکای سروشتی ناشیرین کردووە، هەم هارمۆنیای سروشتی شێواندووە.

لە ئەنجامی پەرەسەندنی ژیانی مرۆڤ خۆیدا و لە ئەنجامی ناکۆکیە کۆمەڵایەتیەکان و ناتەبایی و نایەکسانی و نەبوونی ئازادیدا لە ژیانی کۆمەڵدا و دیسان بە کۆیلەبوونی خودی مرۆڤ بۆ ئەو تەکنۆلۆژیایەی کە بەرهەمی هێناوە و.. لە بەردەم فشاری تووندی ژیانی شاردا مرۆڤی هەستیار بۆ گەڕان لە دوای بە دەست هێنانەوەی ئازادی و دەربازبوون لە فشارو پەستانی شار ڕێگای گەڕانەوەی بەرەو سروشت لەبەرگرتووە.. گۆران لە لایەك بۆ گەیشتنەوە بەو ئازادی و هێمنی و هێوریەی ئامێزی سروشت و لە لایەکی تریشەوە بۆ گەیشتنەوە بە جوانیەکانی سروشت کە جوانی یەکەمن و چێژ وەرگرتن لەو جوانیانە ڕێگای بەرەو سروشت لەبەردەگرێتەوە. واتە هەروەك پێشتریش گوتومانە گۆران بە مەبەستی گەیشتنەوە بە یەقین دەگەڕێتەوە بۆ سروشت،

یەقینی ئازادی و یەقینی هێمنی و هێوری و یەقینی جوانی و چێژی جوانی.

گۆران لەم گەڕانەوەیەدا بۆ ئامێزی سروشت، نایەوێت خۆی دفن بکات و سروشت وەکو گۆڕستان سەیرناکات کە جێگای خۆشاردنەوە و دیارنەمان و گۆشەگیریی بێت بە مەبەستی حەوانەوە و دوورکەوتنەوە لە ئاژاوە و پشێوی ژیانی کۆمەڵ، بەڵکو بە پێچەوانەوە دەیەوێت لە ئامێزی سروشتدا پەیوەندی کراوەی هەبێت لەگەڵ ڕەگەزەکانی تری سروشتدا چونکە پێی وایە ئازادی نێو ئامێزی سروشتیش بە بوونی پەیوەندی لەگەڵ ئەوانی تری نێو سروشتدا مانا دەبەخشێت. هەر ئەم ڕوانینەیە وا لە گۆران دەکات بکەوێتە گفتوگۆ لەگەڵ ڕەگەزەکانی تری نێو سروشتدا و پاشان ناسنامەی خۆی بۆ ئەوان ئاشکرا بکات. تەنانەت لە ئاستی باڵندەکاندا خۆی بە بێ تواناتر و ناکردەتر نیشان دەدات چونکە ئەوەی کە سروشت بە باڵندەکانی بەخشیوون کە توانای فڕینە، بەمی مرۆڤی نەبەخشیووە. هەر بۆیە لە ئاستی ئەواندا ئەم خاسێتەی کە سروشت بەوانی بەخشیووە و بەمی مرۆڤی نەبەخشیووە دەکاتە بەڵگە بۆ سەلماندنی ئەوەی کە ئەمیش زیندەوەرێکی ئاساییەو دڕندە نییە و تەنانەت توانای ئەوانیشی نییە. ئەگەر بە ئاڕاستەی قوڵایی دەقەکە شۆڕببینەوە ئەوا بۆمان ئاشکرا دەبێت کە گۆران پێی وایە کاتێ ئێمەی مرۆڤ بگەڕێینەوە بۆ ئامێزی سروشت پێویستمان بەو خاسێتانە هەیە کە لە سایەی سروشتدا هەم ئاسودەیی و هەم ڕێگای پاراستنمان بۆ دەستەبەر دەکەن، بەڵام ئێمە ئەو چەکەمان نییە کە بۆ نموونە باڵندەکان هەیانەو جۆرێك لە باڵایی ئەوان دەسەلمێنێت، گۆران لە بەرامبەر ئەو کەموکورتیەی ئێمەی مرۆڤدا لە بەرامبەر باڵندەکاندا جۆرێك لە هەست بە کەمی کردن نیشان دەدات، کە دەشێ ئەم پێی وا بێت مادەم گەردوون وەکو یەك خاسێتەکانی نەبەخشیووە بە سەرجەم زیندەوەران کەواتە ناشێت یەکسانی لە نێوانیاندا دروست ببێت، بۆ پڕکردنەوەی کەموکوڕییەکانیش هەریەکە لە بوارێکی تردا توانای خۆیی پەرەپێداوە، مرۆڤ لە ئەنجامی لاوازیی توانا جەستەییەکاندا بۆ لە ڕوودا وەستانی تووندوتیژی و پەستان و فشاری هێزەکانی سروشت، لە ڕووی عەقڵ و هۆشەوە پەرەی سەندووە بە جۆرێك کە بەو جەستە لاوازەیەوە بە عەقڵ دەسەڵاتی بەسەر توانای لە بن نەهاتووی تەنانەت دڕندەترین زیندەوەریشدا کردووە.. بەڵام گۆران بەو دەسەڵاتەی کە عەقڵ بەرهەمی هێناوە ئاسودە نییە و دەیەوێت بگەڕێتەوە بۆ نێو ئامێزی سروشت بەو هیوایەی کە بگاتەوە بەو چرکەساتەی کە لە ئامێزی سادەی سروشتدا هەستی بە ئازادی کردووە و بە هێمنی و هێوری ژیانی بەسەر بردووە.

گۆران پێی وایە سەربەستی خاسێتی نێو سروشتەو باڵندەکانیش وەکو

هێمای سەربەستی خوازی نیشان دەدات و دەشێ ئەمەش وەها لێکبدەینەوە کاتێ باڵندە و زیندەوەران ئامێزی سروشتیان بەجێنەهێشتووە لەبەر ئەوە بووە کە عیشقی سەربەستی و ئازادی بوون، بەڵام ئەمی مرۆڤ لە بەجێهێشتنی سروشتدا ئەو سەربەستی و ئازادییەی خۆیی لە دەست داوە، تاکە ڕێگاش بۆ گەیشتنەوە بە ئازادی و بەدەستهێنانەوەی گەڕانەوەیە بۆ ئامێزی سروشت. ئەمەش ئەوە نیشان دەدات کە مرۆڤ چەندێ پەرەی سەندبێت لە چاو ڕەگەزەکانی تری سروشتدا، ئەوا بەو ئەندازەیە سەربەستی خۆیی دۆڕاندووە، مەبەست لەو سەربەستیەش سەربەستیە بە مانا ڕەهاکەی واتە سەربەستی لەودیوی هەر سنوور و سانسۆرێکەوە.
گۆران بە مەبەستی گەیشتنەوە بە سەربەستی ڕەها دەیەوێت بگەڕێتەوە بۆ ئامێزی سروشت، بەڵام ئەم گەڕانەوەیەی گۆران گەڕانەوەیەکی تاکە کەسیە، هەرچۆن گۆران لە ئەزموونی خۆیدا مومارەسەی تاکڕەوێتی خۆیی کردووە و هەتا ئەو کاتەیشی کە پەیڕەوی تاکڕەوێتی خۆیی کردووە شاعیرێکی داهێنەر و خاوەن جیهانبینینی بووە، بەڵام کاتێ دەکەوێتە سنووری عەقڵی باو و دەچێتە ژێر سایەی عەقڵی دەستەجەمی بوونی حیزبایەتی و ئایدیۆلۆژیاوە باری تاکێتی و تاکڕەوییەکەی هەرەس دەهێنێت و بەو پێیەش ڕوانینی بۆ ئازادی تاکە کەس دەگوازرێتەوە بۆ ئاستێکی تر کە لە ڕوانگەی ئایدیۆلۆژیاوە بۆی دەڕوانێت، لەوێشدا گۆران توانای داهێنانی پێوە دیار نامێنێت، بۆیە قۆناغی شاعیرێتی و داهێنانی گۆران لەگەلأ پەیوەندیکردنی بە مەسەلەی حیزبایەتی و ئایدیۆلۆژیاوە دوایی دێت، بە پێچەوانەی ئەو بۆچوونە ئیفلیجەوە کە گەورەیی گۆران لەوەدا دەبینێت کە پەیوەستبووە بە ئایدیۆلۆژیای چەپەوە، بێگومان ئەم ڕوانینە نادروستەش بەرهەمی ئەو عەقڵانەیە کە لە بنەڕەتدا نازانن شیعر و چەمکی شیعر چییە و هیچ ڕوانینێکیان بۆ شیعریەت نییە.
گۆران کۆیلەی تەنیا دەستی ناعەدالەتی و نایەکسانی نییە، بەڵکو کۆیلەی دەستی نەبوونی ئازادی ڕەهایە، ئەو ئازادییەی کە بە ڕوانینی ئەو تەنیا لە ئامێزی سروشتدا دەستەبەر دەبێت نەك لە سایەی ئایدیۆلۆژیاو حیزبایەتی تەسك و بکوژی هەموو ئازادییەکانی تاکە کەس دا. هەر لە ئەنجامی ئەو هەستکردنەدایە گۆران دەگەڕێتەوە بۆ ئامێزی سروشت و پێی وایە باڵندەکان بەرزترین مەیلی سەربەستیان هەیە بۆیە بە ئاسانی ڕام ناکرێن و سەربەستیان لێ زەوت ناکرێت مەگەر مرۆڤ، ئەو مرۆڤەی کە دوای ئەوەی سروشتی بەجێهێشت و ئازادییەکانی خۆیی دۆڕاند، هەوڵبدات ئەوانیش بخاتە نێو قەفەزەوە.
گۆران خۆی دەشوبهێنێت بە باڵندەکان لەوەدا کە هەمان مەیلی ئازادی ئەوانی هەیە.
بەڵام وەك ئێوە لە دێما ئەگۆڕێت مەیلی سەربەستی

ئەمەش ئایینم وەك ئایینتانە: هەردە پەرستی!
ڕاستە ئەم ئێستا سەربەستی خۆیی لە دەستداوە، بەڵام لە ناخەوە هەمیشە پەرۆشی سەربەستییە و دەیەوێت بگاتەوە ئاستی بەدەستهێنانی ئەوەی لە دەستیداوە، بەڵام ئایا ئەوە چۆن دەگاتە ئەنجام؟
گۆران گەڕانەوە بۆ سروشت هەر لە سنووری گواستنەوەیەکی سادەی شوێندا نابینێت، بەڵکو ئەو گەڕانەوەیە مەودایەکی قوڵتری هەیە و ئەم وای دەبینێت کاتێ باڵندەکان لە سروشتدا ماونەتەوە، لەبەرئەوەیە ئەمان پەیڕەوی ئاینێك دەکەن کە ئایینی سروشت پەرستییە. واتە سروشت بەلای ئەوانەوە لە جێگای ئایین و خواوەندە، لەم ڕوانگەیەشەوە پەیوەستبوونی باڵندەکان و ڕەگەزەکانی تری سروشت بە خودی سروشتەوە وەکو جێبەجێکردنی ئەرکی ئایینی سەیر دەکات. ئەمیش خۆی لە ڕیزی ئەواندا دادەنێت و ئایینی ئەمیش هەمان ئایینی ئەوانە کە ئەویش سروشت پەرستییە. کە لە پشتی ئەم ڕوانینەوە سەربەستی ڕەها ڕاوەستاوە، بە مانایەکی تر گۆران دەیەوێت بڵێت هەرچۆن ئایینی ئێوە سەربەستی پەرستییە، منیش هەمان ئایینم هەیە. ئەمەش بۆ ئەوە دەدرکێنێت کە هاوشێوەیی خۆی لەگەڵ باڵندە و هەموو ڕەگەزەکانی تری سروشتدا نیشان بدات. هەم بۆ پەرۆشبوونی سەربەستی ڕەها، هەم بە مەبەستی دوورخستنەوەی سیمای دڕندەیی لە خۆی بەو هیوایەی هەم ڕەگەزەکانی تری سروشت قبوڵی بکەنەوە و هەم سروشت خۆیشی ئامێزی بۆ بکاتەوە.
هەڵوێستی گۆران لە گەڕانەوەیدا بۆ سروشت بۆ لێکدانەوە و دەسەڵاتکردن بەسەر سروشتدا نییە، بەڵکو بە مەبەستی گەیشتنەوەیە بە سەربەستی و ئازادی ڕەهای ئامێزی سروشت و هەم گەیشتنەوەیە بەو ئاستەی کە تیایدا هەست بە هارمۆنیای سروشت و ئێستاتیکای سروشت دەکات.. چونکە پێی وایە ژیانی نێو کۆمەڵ و فشار و پەستانەکانی ژیانی ناو کۆمەڵگا نە ڕێگای دەستەبەر کردنی ئەو ئازادییە دەدات، نە لەنێو شار و لە کۆمەڵ دا هەست بە چێژی ئێستاتیکای سروشت و هارمۆنیای سروشت دەکرێت.
گۆران لە کۆتایی شیعرەکەیدا ناسنامەی خۆی لە هەموو گومانێك ڕووت دەکاتەوە و تاکە سیمایەکی دیاری خۆی ئاشکرا دەکات کە ئەویش پەیوەستبوونیەتی بە سروشتەوە بە جۆرێك کە هەموو بوونێك لە ئامێزی سروشتدا دەبینێت، بە جۆرێك سروشت دەکات بە ئایین و بە خواوەند و ئەمیش پەرستیاری ئەو ئایینەو ئەو خواوەندەیە چونکە ئازادی و جوانی گەوهەری بوون و ماهیەتی ئەو خواوەندەیەو تەنیا لە سایەی ئەودا ئازادی هەیە.
تێبینی/ ئەم لێکۆڵینەوەیە پێشکەشە بۆ گۆراناسان و بۆ تایبەتی بۆ هونەرمەند ئەسعەد قەرداخی کە ئەم دەقە شیعرییەی بۆ میلۆدیەکی

کوردانەو بە دەنگە بەسەزەکەی گوتووە.